

Sygn. akt I ACa 1769/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wojciech Kościółek
Sędziowie:	SSA Barbara Baran (spr.) SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	sekr. sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K.

o ustalenie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 27 września 2016 r. sygn. akt I C 1538/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Barbara Baran SSA Wojciech Kościółek SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I ACa 1769/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Krakowie ustalił nieistnienie uchwały numer (...) Rady (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. z dnia 28 kwietnia 2015 roku, którą odwołano powoda K. S. z funkcji Prezesa Zarządu pozwanej Spółdzielni i rozwiązano z nim umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku Prezesa Zarządu. Sąd zasądził od pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. na rzecz powoda kwotę 397 zł tytułem kosztów postępowania.

Sąd ustalił, że na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 29 grudnia 2009 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w K., działająca na podstawie uchwały Rady(...)nr (...) z 24 listopada 2009 r., zatrudniła powoda K. S. na czas określony od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia 31 marca 2010 r. na stanowisku Prezesa Zarządu – Kierownika Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. w wymiarze pełnego etatu.

Na podstawie umowy o pracę zawartej 1 kwietnia 2010 r. pozwana Spółdzielnia, działająca na podstawie uchwały Rady (...)nr (...) z 23 marca 2010 r., zatrudniła powoda na czas nieokreślony od 1 kwietnia 2010 r. na stanowisku Prezesa Zarządu – Kierownika Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w K. w wymiarze pełnego etatu.

W dniu 2 marca 2013 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Członków pozwanej, na którym podjęto uchwały wprowadzające zmiany do Statutu Spółdzielni.

Na podstawie uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia (...)został zobowiązany do opracowania tekstu jednolitego Statutu Spółdzielni z uwzględnieniem zmian uchwalonych w dniu 2 marca 2013 r. Realizacją przedmiotowej uchwały zajmował się powód jako Prezes Zarządu pozwanej. Opracowanie jednolitego tekstu Statutu powierzono radcy prawnemu. W dniu 29 marca 2013 r. złożono w S. R. dla K. (...) w K., Wydział(...)wniosek o rejestrację zmian Statutu. Sąd rejestrowy dokonał wpisu zmian zgodnie z wnioskiem i przyjął tekst jednolity Statutu do akt.

W dniu 14 czerwca 2014 r. Walne Zgromadzenie uchwaliło kolejne zmiany do Statutu Spółdzielni. W dniu 14 lipca 2014 r. złożono wniosek do sądu rejestrowego o rejestrację zmian. Referendarz sądowy postanowieniem z dnia 27 stycznia 2015 r., sygn. akt KR XI Ns-Rej KRS (...) oddalił wniosek Spółdzielni w zakresie zarejestrowania zmian do Statutu uchwalonych na Walnym Zgromadzeniu w dniu 14 czerwca 2014 r. Po wniesieniu skargi na orzeczenie referendarza zmiany zostały wpisane postanowieniem S. R. dla K. (...)wK., W. (...) z dnia 30 kwietnia 2015 r., sygn. akt KR.XI.NS-REJ.KRS/(...).

Na posiedzeniu Rady (...) w dniu 17 czerwca 2014 r. powód poinformował o rozmowach prowadzonych z firmą (...) Sp. z o.o. w sprawie dzierżawy dwóch włókien światłowodowych należących do Spółdzielni. Uchwałą nr (...) z dnia 17 czerwca 2014 r. Rada(...) wyraziła wstępną zgodę na zawarcie takiej umowy.

W dniu 15 lipca 2014 r. odbyło się posiedzenie Rady (...), podczas którego D. H. poinformowała, iż przed zawarciem ww. umowy Zarząd powinien dać ogłoszenie o składaniu ofert w zakresie zajęcia dwóch włókien światłowodu. Uchwałą Rady (...) nr (...), podjętą na posiedzeniu w dniu 15 lipca 2014 r., anulowano uchwałę Rady (...)nr (...).

Na posiedzeniu Rady(...) w dniu 12 sierpnia 2014 r. Zarząd przedstawił propozycję umowy z firmą (...) Sp. z o.o. Rada (...)uchwałą nr(...)negatywnie zaopiniowała ten wniosek.

Zarząd Spółdzielni na posiedzeniu w dniu 27 i 28 sierpnia 2014 r. podjął uchwałę nr (...) o ogłoszeniu przetargu ofertowego na najem struktury światłowodowej na terenie os. (...).

W drugiej połowie 2014 r. zaczął narastać konflikt pomiędzy członkami Rady(...) a powodem. Rada(...) chciała doprowadzić do zmniejszenia dofinansowania do zakupu okularów, obniżenia liczby etatów z 18,5 do 17 oraz zmniejszenia wysokości odpraw emerytalnych. Powód kwestionował istnienie kompetencji po stronie Rady w tym zakresie. Kontrola przeprowadzona przez Państwową (...) w pozwanej Spółdzielni wykazała, że Rada (...) podejmowała uchwały w sprawach, które nie leżały w zakresie jej kompetencji.

W 2014 r. przekroczono fundusz płac, co wynikało z faktu, iż wstępnie ustalony plan wynagrodzeń został niewłaściwie wyliczony. Fundusz ten był planowany przez Radę(...) przy przyjęciu 17 etatów, bez uwzględniania faktu zatrudnienia 19 osób na 18,5 etatach.

Powód podejmował działania mające na celu zwiększenie gospodarności Spółdzielni i poprawę jej wyniku finansowego, m.in. pozyskiwał środki z(...), podjął czynności prawne mające na celu dochodzenie od Gminy (...) K. odszkodowań za niedostarczenie lokali socjalnych.

Powód wytoczył powództwo o naruszenie dóbr osobistych przeciwko byłym członkom Rady(...), a jako dowód w sprawie powołał protokoły z posiedzeń Rady (...).

Pismem z 14 kwietnia 2015 r. powód zwrócił się do Rady(...) pozwanej Spółdzielni o powołanie komisji pojednawczej, zgodnie z art. 243 kodeksu pracy w celu rozpatrzenia sporów o roszczenia ze stosunku pracy, a mianowicie: brak reakcji pracodawcy na zgłoszony przez powoda ustnie i pisemnie mobbing, brak odpowiedzi na prośbę powoda z dnia 19 sierpnia 2013 r. o podwyżkę, brak odpowiedzi na pismo powoda dotyczące nieprzyznania premii za grudzień 2014 r.

Pismo pozostało bez odpowiedzi ze strony Rady (...).

W dniu 28 kwietnia 2015 r. odbyło się posiedzenie Rady (...) pozwanej Spółdzielni, na którym obecni byli następujący członkowie Rady (...): J. C., D. H., M. K. (1), M. K. (2), C. O., G. P., A. P., W. Z.. W posiedzeniu uczestniczyli także: Prezes Zarządu – K. S., Główna Księgowa – Członek Zarządu – M. W., Kierownik D. (...) Członek Zarządu – J. W..

Po rozpoczęciu posiedzenia grupa sześciu członków Rady (...) zgłosiła wnioski o odwołanie powoda z funkcji Prezesa Zarządu oraz o powołanie komisji do protokolarnego przejęcia i przekazania służbowego telefonu, laptopa i innych rzeczy znajdujących się w posiadaniu powoda w związku z pełnioną funkcją, wnosząc jednocześnie o umieszczenie powyższych wniosków w porządku obrad.

Przeprowadzono głosowanie za przyjęciem nowego porządku obrad. Obydwa wnioski zostały przegłosowane większością sześciu głosów aprobujących przy dwóch głosach sprzeciwu.

Po wyborze komisji skrutacyjnej poddano pod głosowanie uchwałę nr 19/2015 o następującej treści:

„Rada (...) SM (...) działając na podstawie art. 49 § 2 ustawy Prawo Spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443) oraz Statut § 123 ust. 10

§ 1

Odwołuje Pana K. S. z funkcji Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dniem podjęcia niniejszej uchwały tj. dnia, 28.04.2015 r. z uwagi na:

1. Brak nadzoru nad zmianami do Statutu uchwalonymi na Walnym Zgromadzeniu w dniu 03.03.2013 r., niewierzytelnie Statutu w Krajowym Rejestrze Sądowym, co skutkuje, że Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) posługuje się nieważnym Statutem, z tego powodu zmiany do Statutu uchwalone na Walnym Zgromadzeniu w dniu 14.06.2014 r. Sąd nie zarejestrował.
2. Uchylenie się od realizacji uchwał i wniosków organów Spółdzielni.
3. Udostępnianie osobom trzecim / nieuprawnionym w Regulaminie udostępniania dokumentów / protokołów z Posiedzeń Rady (...) i wykorzystywanie ich do celów prywatnych.
4. Utratę zaufania do Prezesa Pana K. S..

§ 2

Rozwiązuje z Panem K. S. umowę o pracę na czas nieokreślony na stanowisku Prezesa Zarządu Kierownika Spółdzielni z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia (...).”

Przeprowadzono tajne głosowanie nad ww. uchwałą. Za uchwałą oddano 6 głosów, przeciw oddano 2 głosy.

Zgodnie z § (...) Statutu pozwanej Rada (...) składa się z 5 do 9 członków wybranych przez Walne Zgromadzenie spośród członków Spółdzielni.

(...) Związek Rewizyjny(...) z siedzibą w T. w okresie od 1 grudnia 2015 r. do 23 lutego 2016 r. przeprowadził w pozwanej Spółdzielni lustrację pełną (ustawową) za lata 2013 – 2015.

W protokole z tej lustracji w odniesieniu do Rady (...) w kadencji od dnia 25 maja 2013 r. wskazano, iż zgodnie z art. 8⁽³⁾ ust. 9 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych do ważności głosowania niezbędne jest, by w głosowaniu za uchwałą opowiedziała się co najmniej połowa ogólnej liczby uprawnionych do głosowania członków. Na 110 członków obecnych na Nadzwyczajnym Walnym (...) pozwanej ważnych głosów oddano 107, minimum niezbędne do ważności głosowania wynosiło 55 głosów. Poszczególni kandydaci uzyskali od 54 do 42 głosów, wobec tego żaden z nich nie uzyskał wymaganej ilości głosów. Należało przeprowadzić ponowne wybory w celu wyboru 9 członków Rady.

Podczas wyborów uzupełniających w dniu 14 czerwca 2014 r. na 92 osoby obecne i uprawnione do głosowania oddano 90 ważnych głosów. Minimum niezbędne do ważności głosowania wynosiło 47 głosów. Wymaganą ilość głosów zdobyli dwaj kandydaci: C. O. i A. C.. Pozostałe osoby nie uzyskały wymaganej większości głosów. Należało przeprowadzić ponowne wybory w celu uzupełniania 2 członków Rady.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym wskazuje się, iż członek spółdzielni może żądać na zasadach ogólnych prawa cywilnego ustalenia nieważności (art. 58 k.c. i art. 189 k.p.c.) albo nieistnienia (art. 189 k.p.c.) uchwały zarządu albo rady nadzorczej spółdzielni.

Termin „uchwała nieistniejąca” nie jest pojęciem ustawowym, lecz określeniem, którym posługuje się doktryna i orzecznictwo. Dotyczy ono szczególnie drastycznych uchybień, jakich dopuszczono się przy podejmowaniu uchwał, tak, że w ogóle trudno mówić o tym, że doszło do wyrażenia woli przez organ podmiotu korporacyjnego. Za nieistniejącą uznaje się uchwałę podjętą przez niepowołany organ, gdy posiedzenie organu zostało samorzutnie zwołane przez grupę członków bez zachowania wymaganej procedury, uchwałę podjętą bez przewidzianego w statucie quorum albo bez wymaganej większości głosów, uchwałę podjętą w sprawie nieumieszczonej w porządku obrad, gdy wyniki głosowania zostały sfalszowane lub zastosowano przymus fizyczny wobec członków, itp.

Jeśli więc uchwała w rzeczywistości nie zapadła, to nie może być ona ani skuteczna, ani bezskuteczna, bowiem nie istnieje. Można wtedy wnieść na podstawie art. 189 k.p.c. nieograniczone żadnym terminem powództwo o ustalenie, że uchwała nie istnieje. Zasadniczą przesłanką tego typu powództwa jest wykazanie przez skarżącego posiadania interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., czyli rzeczywistości istniejącej, a nie tylko hipotetycznej potrzeby prawnej uzyskania wyroku odpowiedniej treści. Interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka.

Kwestionowana w niniejszym postępowaniu uchwała nr (...) Rady(...) pozwanej Spółdzielni dotyczy odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu pozwanej. Ewentualne ustalenie nieistnienia przedmiotowej uchwały wywołałoby skutek w postaci braku aktu skutecznie odwołującego powoda z pełnionej funkcji. W ocenie Sądu powód ma zatem interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia zaskarżonej uchwały.

Powód domaga się ustalenia nieistnienia zaskarżonej uchwały podnosząc, że osoby, które w dniu 28 kwietnia 2015 r. ją podjęły, nie zostały w sposób prawidłowy wybrane do Rady (...), a tym samym nigdy nie doszło do ukonstytuowania się tego organu w kadencji od dnia 25 maja 2013 r.

Stosownie do treści art. 45 § 1 ustawy z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (dalej pr. spół.) rada nadzorcza składa się z co najmniej 3 członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie. Przytoczony przepis, ustanawiający minimalną liczbę członków rady spółdzielni, zawiera implicite upoważnienie dla spółdzielni

do określenia większej liczby członków rady. Pozwana skorzystała z tego upoważnienia, przyjmując w statucie, że rada nadzorcza składa się z 5 – 9 członków (§(...))

Regulację dotyczącą walnego zgromadzenia członków spółdzielni mieszkaniowej, w tym procedur jego zwoływania i przeprowadzania, zawiera art. 8³ ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (dalej u.s.m.). Przepis ten wprowadzony został nowelizacją z 14 czerwca 2007 r. i stanowi samodzielną, odrębną regulację w stosunku do tej przewidzianej w art. 37, 39, 40 i 41 oraz art. 59 pr. spół. Jednakże w zakresie nieuregulowanym odmiennie w tym przepisie powołane regulacje znajdują zastosowanie (por. art. 1 ust. 7 u.s.m.).

Dla ważności uchwał podejmowanych przez walne zgromadzenie członków spółdzielni mieszkaniowej istotne znaczenie mają regulacje zawarte w art. 8³ ust. 8 i ust. 9 u.s.m. Art. 8³ ust. 8 stanowi, że walne zgromadzenie jest ważne niezależnie od liczby obecnych na nim członków. W myśl art. 8³ ust. 9 uchwałę uważa się za podjętą, jeżeli była poddana pod głosowanie wszystkich części walnego zgromadzenia, a za uchwałą opowiedziała się wymagana w ustawie lub statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących w walnym zgromadzeniu - przy czym zgodnie z art. 35 § 4 pr. spół. przy obliczaniu wymaganej większości głosów dla podjęcia uchwały przez organ spółdzielni uwzględnia się tylko głosy oddane za i przeciw uchwale.

Przeprowadzona w pozwanej Spółdzielni lustracja pełna, której wnioski Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, wykazała, że podczas wyborów do Rady(...) w kadencji od dnia 25 maja 2013 r. żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej większości głosów. Natomiast podczas wyborów uzupełniających w dniu 14 czerwca 2014 r. wymaganą większość głosów zdobyli tylko dwaj kandydaci: C. O. i A. C.. Zatem ważnie wybranych zostało tylko 2 członków Rady(...), podczas gdy prawo spółdzielcze wymaga, by w skład tego organu wchodziło co najmniej 3 członków, zaś Statut pozwanej przewiduje, że Rada (...) składa się z 5 – 9 członków. Jednocześnie w głosowaniu nad uchwałą nr 19/2015, dotyczącą odwołania powoda z funkcji Prezesa Zarządu uczestniczyła tylko jedna z ww. osób, tj. C. O..

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, iż rada nadzorcza spółdzielni, licząca mniej członków niż przewiduje statut, nie traci przymiotu organu spółdzielni. Organ ten – jeżeli liczy co najmniej trzech członków – nadal istnieje, natomiast skuteczność jego działania może być ograniczona ze względu na postanowienia statutu lub innego aktu wewnętrznego spółdzielni. Jednakże rada nadzorcza licząca mniej członków niż przewiduje art. 45 § 1 pr. spół. nie może w ogóle skutecznie działać i podejmować uchwał.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, iż w ogóle nie doszło do ukonstytuowania się Rady (...) w kadencji od dnia 25 maja 2013 r., a w konsekwencji nie doszło do podjęcia zaskarżonej uchwały, dlatego też żądanie ustalenia nieistnienia przedmiotowej uchwały podlegało uwzględnieniu w oparciu o treść art. 189 k.p.c.

Podkreślił nadto Sąd, że sprawy odwołania Prezesa Zarządu (powoda) nie można uznać za wprowadzoną do porządku obrad. § 5 ust.1 Regulaminu Rady(...) pozwanej stanowi, że o czasie, miejscu i porządku obrad Rady (...) jej członkowie i Zarząd zawiadamiani są pisemnie co najmniej 3 dni przed terminem posiedzenia. Do zawiadomienia winny być dołączone materiały w sprawach, które mają być rozpatrywane przez Radę. Tylko jeżeli zebranie jest zwołane w trybie pilnym w/w terminy i zawiadomienia nie obowiązują. Skoro zatem nie istniały przesłanki do zwołania zebrania w trybie pilnym, sprawa odwołania Prezesa Zarządu powinna zostać wprowadzona do porządku obrad w sposób przewidziany w/w przepisami regulaminu, a tak się nie stało. Uchwałę zgłoszono do porządku obrad pośpiesznie w trakcie trwania obrad. Zdaniem Sądu nie można zatem uznać, by została ona wprowadzona pod obrady Rady (...). Głosowanie odbyło się nad uchwałą podjętą w sprawie nieumieszczonej w porządku obrad. Z tej także przyczyny zaskarżoną uchwałę uznać należy za nieistniejącą.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana Spółdzielnia, domagając się zmiany wyroku i oddalenia powództwa lub uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji a także zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania.

Apelująca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 35 k.c. w zw. z § 115 ust. 8 statutu pozwanej poprzez jego błędną wykładnię i w konsekwencji błędne uznanie, że w/w przepis statutu w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania,

- art. 35 § 4 pr. spół. w zw. z art. 4 pr. spół. oraz art. 8³ ust. 9 u.s.m. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że większość głosów, o której mowa w art. 8³ ust. 9 u.s.m. to większość bezwzględna a nie większość zwykła, w wyniku czego Sąd uznał, że jedynie dwóch kandydatów do Rady (...)uzyskało wymaganą większość i nie doszło do ukonstytuowania się Rady,

- art. 8³ ust. 9 u.s.m. przez uznanie, że ma on zastosowanie także do walnych zgromadzeń, które odbywają się całości, podczas gdy przepis ten odnosi się jedynie do walnych zgromadzeń odbywających się w częściach,

- art. 35 k.c. w zw. z § (...)Regulaminu Rady (...) pozwanej poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że uchwała nr (...)nie została wprowadzona do porządku obrad, a zatem należy uznać ją za nieistniejącą.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę § (...) statutu a stanowisko Sądu w tej kwestii jest lakoniczne i nie wyjaśnia, czemu winien znaleźć zastosowanie art. 8³ ust. 9 u.s.m. a nie tenże przepis statutu. Sąd bezkrytycznie oparł się na ustaleniach lustratora i nie wyjaśnił znaczenia zwrotu „większość ogólnej liczby członków uczestniczących w walnym zgromadzeniu”. Należy się domyślać, iż wg Sądu jest to 50% głosów + 1, co zdaniem apelującej jest poglądem błędnym.

Podniesiono także, że z art. 41 § 2 pr. spół. wynika uprawnienie uregulowania w statucie sposobu podejmowania uchwał. Pozwana w § (...) statutu zawarła taką regulację. Dla uchwał innych, niż wybory do Rady(...) uregulowania zawiera § (...) statutu.

Apelująca przytoczyła nadto szereg orzeczeń sądów dla wykazania, że art. 8³ ust. 9 u.s.m. odnosi się tylko do walnych zgromadzeń podzielonych na części.

Co do nieobjęcia porządkiem obrad posiedzenia Rady kwestii odwołania powoda z funkcji prezesa, Sąd zdaniem apelującej pominął zapis § (...) Regulaminu Rady (...), z którego wynika, że każdy członek rady ma prawo zgłosić wniosek, który powinien być przez radę przyjęty, umieszczony w porządku obrad i głosowany. Tak też było na posiedzeniu, na którym przyjęto przedmiotową uchwałę, bowiem grupa sześciu członków Rady zgłosiła stosowne wnioski i porządek obrad został prawidłowo rozszerzony.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego. Podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, akceptując przy tym ustalenia i wywody Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji (które nie były w apelacji kwestionowane) i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej jest bezzasadna.

Wobec braku zarzutów do ustaleń faktycznych sporne pozostają wnioski, jakie wyciągnął Sąd Okręgowy na podstawie prawidłowo ustalonego stanu faktycznego oraz dokonana przezeń ocena prawna. Na tym etapie postępowania stan faktyczny należy bowiem uznać za bezsporny.

Przechodząc do rozważań nad zarzutami naruszenia prawa materialnego zaakceptować należy w całości stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie, w jakim stanowi wywód na temat tzw. uchwał nieistniejących, czyli – jak słusznie wskazuje Sąd – dotkniętych tak drastycznymi uchybieniami przy ich podejmowaniu, że w ogóle trudno mówić o tym, że doszło do wyrażenia woli przez organ spółdzielni. Stanowisko to zostało oparte o liczne orzeczenia, przywołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, i nie jest zwalczane w apelacji (w sensie zdefiniowania tego typu uchwał). Nie ma zatem obecnie potrzeby powtarzania ani rozszerzania argumentacji w przedmiocie uchwał nieistniejących.

Nie jest także kwestionowany pogląd Sądu Okręgowego co do sposobu realizacji interesu podmiotu zainteresowanego uzyskaniem prawnej ochrony praw, czyli w takim, jak niniejszy przypadku, poprzez powództwo o ustalenie, wniesione na podstawie art. 189 k.p.c.

Nie kwestionuje się wreszcie interesu prawnego powoda w wytoczeniu takiego powództwa.

Spośród przywołanych w apelacji jako naruszone przepisów pozwana wskazuje m.in. art. 35 k.c. w związku z przepisami statutu i Regulaminu Rady (...). W tej kwestii zauważyć należy, że art. 35 k.c. stanowiący o organizacji osób prawnych, wprowadza pewną hierarchię norm prawnych (zgodną – co oczywiste – z konstytucyjną hierarchią źródeł prawa), według której odpowiednia regulacja zawarta jest przede wszystkim w ustawach, dalej zaś – w zakresie, na jaki zezwoli ustawodawca – w przepisach wewnętrznych, w niniejszym przypadku mających postać przepisów wewnątrzspółdzielczych, jak statut czy regulamin. W odniesieniu do statutu spółdzielni przy określaniu jego charakteru prawnego dominujący jest pogląd, opowiadający się za teorią umowną. Statut jest zatem szczególnym rodzajem umowy - jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące spółdzielców i spółdzielnię, czego konsekwencją jest to, iż instytucjonalnie jest on związany z reżimem cywilnych czynności prawnych (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 23 maja 1989 r., III CZP 34/89, wyrok Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 1999 r., I CKN 1088/97). Jego postanowienia powinny być zatem tłumaczone według dyrektyw wynikających z art. 65 k.c.

W niniejszej sprawie spór toczy się wokół prawidłowości powołania rady (...) w kadencji od dnia 25 maja 2013 r. a w konsekwencji – bytu uchwały podjętej w dniu 28 kwietnia 2015 r.

Sięgając do przepisów regulujących funkcjonowanie pozwanej Spółdzielni zwrócić uwagę należy zatem na istotne dla rozstrzygnięcia kwestie, dotyczące liczby członków Rady(...) oraz sposobu ich wyboru, w tym ustalania wyniku głosowania w postaci liczby głosów.

Jeśli chodzi o liczbę członków Rady (...), słusznie zauważa Sąd Okręgowy, że pozwana Spółdzielnia skorzystała z możliwości określenia szerszego jej składu, którą to możliwość daje art. 45 § 1 pr. spół. - w § (...) Statutu pozwanej postanowiono bowiem, że Rada (...) składa się z 5-9 członków. Podzielić także należy pogląd Sądu I instancji, oparty min. na uchwale składu 7 sędziów SN, sygn. III PZP 30/87, iż jeśli Rada liczy co najmniej 3 członków, to nadal istnieje, ale jeśli członków jest mniej niż 3 (czyli mniej niż wymaga ustawa), to organ ten nie może działać i podejmować uchwał.

Stosownie do treści art. 45 § 1 pr. spół. i wspomnianego § 121 ust. 1 Statutu pozwanej, wyboru członków Rady (...)dokonuje Walne Zgromadzenie spółdzielni mieszkaniowej, co do którego istnieje podkreślana przez Sąd Okręgowy osobna regulacja, zawarta w art. 8³ u.s.m. Zgodnie z ustępem 8 tego przepisu walne zgromadzenie jest ważne niezależnie od liczby obecnych na nim członków – regulację tę powtarza Statut pozwanej w paragrafie (...) zatem pozwana skorzystała z możliwości odstąpienia od wymagania quorum, o jakim mowa w art. 41 § 2 pr. spół.

Sąd I instancji przytoczył w swoich wywodach także treść art. 8⁽³⁾ ust. 9 u.s.m., jednakże jest to zbędne, bowiem w pozwanej Spółdzielni walne zgromadzenie nie jest podzielone na części i przepis ten nie znajduje zastosowania w niniejszym stanie faktycznym (podobny pogląd wyraził tutaj Sąd Apelacyjny w przywoływanej przez apelującą sprawie I ACa 965/12). Natomiast istotna jest regulacja, zawarta w § (...)Statutu pozwanej, zgodnie z którą uchwałę uważa się za podjętą przez Walne Zgromadzenie, jeśli opowiedziała się za nią wymagana w prawie spółdzielczym, ustawie lub statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących w walnym zgromadzeniu, oraz regulacja w § (...) Statutu, który stanowi, iż uchwały zapadają zwykłą większością głosów, z wyjątkiem spraw szczegółowo wymienionych

w tym postanowieniu Statutu, wymagających większości kwalifikowanej (sprawy te nie są przedmiotem niniejszych rozważań).

Nie jest jednak słuszne stanowisko pozwanej, jakoby § (...) Statutu dotyczył innych uchwał, niż wybory do Rady (...), zaś wybory te były regulowane wyłącznie w § (...) Statutu. Trzeba bowiem zwrócić uwagę zarówno na treść, jak i na umiejscowienie w/w przepisów. § (...) jest regulacją umieszczoną wśród przepisów dotyczących Walnego Zgromadzenia i jest jednym z uregulowań kompleksowo określających sposób podejmowania uchwał przez ten organ pozwanej. O tym, że dotyczy on wszystkich uchwał podejmowanych przez Walne Zgromadzenie świadczy choćby wskazanie w ust. (...) na szczególne sprawy, w których wymagana jest większość kwalifikowana. Tak więc wybór członków Rady (...) odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w tym przepisie: uchwały w tej kwestii zapadają zwykłą większością głosów, obliczaną przy uwzględnieniu liczby głosujących oraz głosów oddanych „za” i „przeciw” uchwale (art. 35 § 4 pr. spół.) – nota bene w przywoływanym przez apelującą, a cytowanym wyżej wyroku SA w Krakowie w sprawie I ACa 965/12 tak właśnie przebiegało głosowanie w kwestii wyboru członków Rady (...).

Z kolei § 115 uszczegóławia głosowanie w przedmiocie wyboru członków Rady(...), ale niczego nie zmienia w kwestiach uregulowanych wyżej omówionym paragrafem 104. Podkreślany przez apelującą ust. 8 § 115 nie jest przepisem, odmiennie regulującym wybory do Rady (...) – jest to natomiast przepis, pozwalający na uszeregowanie kandydatów do Rady, którzy uzyskali większość wg §(...) Statutu, ale liczba oddanych na nich głosów jest różna. To kolejny krok w kształtowaniu składu Rady (...), szczególnie istotny wówczas, gdy kandydatów, którzy uzyskali większość głosów, jest więcej, niż miejsc w Radzie. Kandydaci ustawieni zostają na podstawie § 115 ust. 8 w kolejności, jaką dyktuje uzyskana przez nich liczba głosów i zajmują – do wyczerpania – miejsca w radzie, przewidziane do obsadzenia.

Zważywszy na wynikającą z ustaleń faktycznych liczbę głosów, jaką uzyskali poszczególni kandydaci, wybierani do Rady(...) na kadencję od dnia 25 maja 2013 r., rzeczywiście – tak jak ustala to Sąd Okręgowy – jedynie dwie osoby (C. O. i A. C.) zdobyły wymaganą liczbę głosów, biorąc pod uwagę liczbę ważnie oddanych głosów oraz zasadę zwykłej większości.

Fakt ten powoduje, że w chwili podejmowania przedmiotowej uchwały nr 19/2015 Rada (...) pozwanej nie była ukonstytuowana, nie miała choćby minimalnego składu 3-osobowego, o jakim była mowa we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia. Słusznie zatem Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo o ustalenie nieistnienia przedmiotowej uchwały. W rezultacie bowiem udział w podejmowaniu uchwały brały osoby nie będące członkami Rady a zatem nie mające żadnych po temu kompetencji.

Na marginesie tylko wobec powyższych rozważań podzielić należy także stanowisko, iż sprawy odwołania Prezesa Zarządu nie wprowadzono w prawidłowy sposób do porządku obrad. Argumentacja zawarta w apelacji, jakoby § (...) Regulaminu Rady (...) stanowił wyjątek od zasady określonej w §(...) Regulaminu nie może być uznana za zasadną. Co prawda w przepisach Regulaminu nie ma tak kategorycznego brzmącego przepisu, jak § (...) Statutu i art. 41 § 1 pr. spół., ale prawidłowa interpretacja treści Regulaminu każe przyjąć, iż jakkolwiek każdy członek Rady ma prawo zgłaszać wnioski, które zostaną umieszczone w porządku obrad, to stosownie do §(...) powinno to nastąpić z odpowiednim wyprzedzeniem. Niewątpliwie też tak istotna kwestia, jak odwołanie Prezesa Zarządu nie może być pospiesznie wprowadzona do porządku obrad zebrania, które nie było zwołane w trybie pilnym, bo nie było po temu przesłanek.

Z tych względów apelacja jako bezzasadna uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., a złożyło się na nie wynagrodzenie pełnomocnika powoda, obliczone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia apelacji.

SSA Barbara Baran SSA Wojciech Kościołek SSA Paweł Czepiel